rinio sluoksnio storis pamatų sanavimo tranšėjos vietose siekia 2–3,5 m. Sluoksnis permaišytas, aptikta XVI–XIX a. datuotinų buitinės keramikos ir plokštinių koklių fragmentų.

Antrajame darbų etape tyrinėjimai vykdyti P ir R korpusų viduje. P korpuse kasta jo Š pusėje esančiame koridoriuje. Čia rastas 2,5 m storio kultūrinis sluoksnis, susidaręs XVIII–XIX a., vykdant pastato rekonstrukcijas ir užpilant čia buvusį rūsį. Aptiktos dvi XVI–XVII a. datuotinų plokštinių koklių sąvartos. R korpuso V dalyje esančio koridoriaus vietoje kultūrinio sluoksnio storis buvo nuo 60 cm Š pusėje iki 2,5 m P pusėje. Jame rasta XVII–XIX a. buitinės keramikos ir plokštinių koklių fragmentų.

Šiltadaržio g. 6 tyrinėjimai vykdyti komplekso PV kampe esančio korpuso, kuriame numatyta įrengti kino salę, viduje. Ištirtas 160 m^2 plotas.

Tyrinėjimų metu nustatyta, kad kultūrinio sluoksnio storis patalpos vietoje yra 1,6–2,1 m. Jis suardytas XX a. pradžioje – XX a. viduryje žemės darbų metu. Aptikta XVI–XIX a. radinių.

Nustatyta, kad dabartinis pastatas stovi ant XVII a. antrąja puse datuotinų arkinių pamatų. Pastato P siena buvo atkasta XX a. pradžioje.

EXCAVATIONS AT MAIRONIO ST. 11 AND ŠILTADARŽIO ST. 6

In 2006 an excavation were conducted in Vilnius at Maironio St. 11 in the former Bernardine monastery complex. Fragments of 16th, 17th, and 20th century brick walls were found at the sites of trenches for rehabilitating the foundations of the S and E buildings while 16th–19th century finds were discovered in the mixed cultural layer. 16th–19th century finds were discovered inside the S and E buildings.

During an excavation in 2006, a cultural layer of up to 2.1 m thick, which was destroyed in the 20th century, was discovered inside the building at Šiltadaržio St. 6 in Vilnius. An arched 17th century foundation was unearthed.

ŽVALGYMAI PYLIMO GATVĖJE

Tauras POŠKA, Linas GIRLEVIČIUS

2006 m. atliekant vandentiekio magistralės Nr. 36 renovacijos darbus apie 140 m^2 plote atlikti archeologiniai žvalgymai. Didžiausios apimties žemės kasimo darbai vykdyti Pylimo g., keli šurfai iškasti Geležinkelio g.

Archeologiniai žvalgymai suteikė naujų duomenų apie kultūrinio sluoksnio pobūdį, išlikimo laipsnį įvairiose vietose šioje (V ir PV) Vilniaus senojo miesto dalyje. Nesuardyto kultūrinio sluoksnio likučių aptikta beveik visuose šurfuose. Visiškai suardytas kultūrinis sluoksnis buvo tik keliuose šurfuose. Žvalgymų metu nustatyta, kad Pylimo g., atokiau nuo XIX–XX a. įrengtų požeminių inžinerinių tinklų trasų yra išlikęs vertingas XV–XX a. susidaręs kultūrinis sluoksnis.

Priešais miesto gynybinės sienos Trakų (šurfas 16) ir Rūdninkų (šurfas 23) vartų vietas aptikta mūrinių konstrukcijų – spėjamų tiltų liekanų.

Šurfo 16 P dalyje aptikta R–V kryptimi orientuota apardyta mūrinė konstrukcija

(1 pav.). Atkastoji dalis mūryta vien iš plytų, rištų tvirtu kalkių skiediniu su smėlio priemaiša. Plytos degto molio, gelsvos, lūžio vietoje raudonos. Jų dydžiai: 27x13,5x5,5, 30x15x5,5, 30x16x5, ?x17x7 cm. Plytos rištos tvirtu baltos spalvos kalkių skiediniu. Mūras 68–73 cm pločio, jo įgilinimas nenustatytas. Atkastoji mūro R dalis iki 1,8 m gylio išmūryta tvarkingomis eilėmis, giliau sumūryta netvarkingai, mūrinė konstrukcija (pamatinė jos dalis) siaurėja. Mūro fragmento V dalyje – ne itin tvarkingai išmūryta nedidelė arkinės konstrukcijos anga. Mūro liekanų viršus nuo gatvės dangos viršaus aptiktas 0,9–1,7 m gylyje (H_{abs} 111,60–112,40 m). Manytume, kad ši konstrukcija – tilto per Kačergos-Vingrio upelį (Vilniaus gynybinės sienos griovį) liekanos. Prie Trakų vartų V fasado prigludęs tiltas vaizduojamas P. Smuglevičiaus sepijoje. Medinis tiltelis šioje vietoje vaizduojamas XIX a. planuose. Jis egzistavo nugriovus Vilniaus gynybinės sienos Trakų vartus. Tiltas tapo nebereikalingas kanalizavus Kačergos upelį.

Šurfo 23 Š kampe apie 1,1 m gylyje (H_{abs} apie 120,80 m) nuo gatvės dangos paviršiaus atkastos dar vienos mūrinės konstrukcijos liekanos (2 pav.). Viršutinėje konstrukcijos dalyje 1,1–1,3 m gylyje fiksuotos apie 20 cm sker-

1 pav. Šurfas 16 Pylimo ir Trakų g. sankirtoje, mūrinės tilto liekanos. Vaizdas iš Š.
L. Girlevičiaus nuotr.
Fig. 1. Test pit 16 at the intersection of Pylimo and Trakų Sts., the remains of a brick bridge. View from the N.

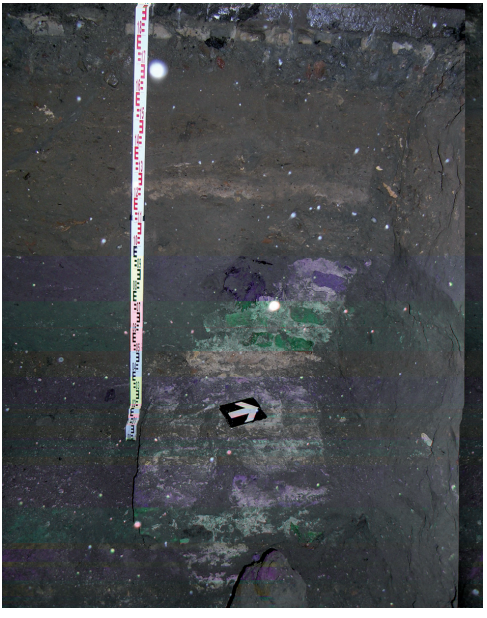

2 pav. Šurfas 23 Šv. Stepono / Pylimo / Rūdninkų g. sankirtoje, mūrinė tilto atrama ir horizontalaus rąsto liekanos. Vaizdas iš PR.
L. Girlevičiaus nuotr.
Fig. 2. Test pit 23 at the intersection of Šv. Stepono / Pylimo / Rūdninkų Sts., A brick bridge support and the remains of a horizontal timber. View from the SE.

smens horizontalaus rąsto liekanos. Apie 1,65 m gylyje atkasta nesuirusi mūro dalis. Nustatyta, kad tai – ŠV–PR kryptimi orientuota mūro siena. Iš šurfo ŠV sienelės ji išsi-kišusi apie 70 cm, jos plotis šiame gylyje 75 cm. Atkastas konstrukcijos PR galas. Mūryta tvarkingai iš 31,5x16,5x7,5 cm ir panašių proporcijų raudonos spalvos degto molio plytų, rištų tvirtu kalkių skiediniu, kuriame buvo nedidelių akmenukų. Giliau (maždaug nuo 2,1 m gylio) siena mūryta ne taip tvarkingai – mūre yra stambių akmenų ir puspl yčių. Tai veikiausiai pamatinė statinio dalis. Mūro (jo dalies) įgilinimas nenustatytas. Turimuose istoriniuose planuose ir kitoje ikonografinėje medžiagoje šioje dalyje joks statinys nepažymėtas – aikštė priešais šiuos vartus buvo neužstatyta. Tikėtina, kad tai – tilto per Kačergos upelio atšaką liekanos – tilto atramos dalis. Tiltas stovėjo priešais Vilniaus gynybinės sienos Rūdninkų vartus, kita atramos dalis nuardyta statant kolektorius. Mūras datuojamas XVII a. pradžia, greičiausiai – laikotarpiu po didžiojo 1610 m. gaisro (mūro fragmentą pagal plytas ir kalkių skiedinį datavo architektūros ekspertas R. Zilinskas).

Šurfuose 18, 19 ir 23 aptikta XIX–XX a. pirmosios pusės mūrinių kolektorių. Greta Pylimo ir J. Basanavičiaus g. sankirtos kastuose šurfuose aptikta XX a. suardyto medinio vandentiekio liekanų – vamzdžių ir juos jungusių metalinių detalių. Greta Pylimo ir Raugyklos g. kastame šurfe 22 aptikta medinių konstrukcijų detalių. Šurfo PV kampe atkasta apardyta medinė konstrukcija iš pusiau skeltų ir dalinai nusmailintų pušinių rąstų. Šios detalės buvo apie 1,5 m ilgio, apie 25 cm pločio, su horizontaliomis išpjovomis sujungimui. Dėl riboto archeologinių žvalgymų ploto šioje vietoje konstrukcijos pobūdžio nustatyti nepavyko. Tikėtina, kad medinės detalės yra gynybinių (bastioninių?) įtvirtinimų, įrengtų ruošiantis XVII a. vidurio karui su Maskva, liekanos.

Žvalgytose vietose aptikta XVI–XX a. archeologinių radinių.

FIELD EVALUATION ON PYLIMO ST.

In 2006 an evaluation was conducted in an area of about 140 m^2 on Pylimo and Geležinkelio Sts. During them a 15th–20th century cultural layer was recorded. Brick constructions, conjectured to be the remains of bridges, were discovered opposite the locations of the Trakai and Rūdninkai Gates in the city's defensive wall (Figs. 1–2). The remains of brick sewers and wooden water pipes as well as wooden construction elements – the remains of bastion fortifications (?) from the 19th – 1st half of the 20th century were also found. 16th–20th century archaeological finds were discovered at the evaluated sites.

ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI SODŲ G. 14

Saulius SARCEVIČIUS, Linas KVIZIKEVIČIUS

Vilniuje, sklype Sodų g. 14, buvusio „Gintaro“ viešbučio aplinkoje yra numatyta vykdyti užstatymo darbus. Prieš juos teritorijoje 2006 m. atlikti archeologiniai žvalgomieji tyrinėjimai, kuriais siekta nustatyti esamos teritorijos kultūrinio sluoksnio bei galimų užstatymų chronologiją.

Tyrinėtas sklypas istoriškai priklauso Rūd-